

שו"ת - כיצד מבקשים סליחה?

השאלה?

"ידוע שעבירות שבין אדם לחברו חייבים לרצות את החבר. כיצד נכון לעשות זאת?"

התשובה!

השל"ה הקדוש (מסכת ראש השנה) קובע שלושה כללים:

כלל א': לא על ידי אמצעי

גרסין בירושלמי (יומא פ"ח ה"ז): שהעולב עצמו ילך לפייס הנעלב - ולא על ידי אמצעי.

לא לשלוח משהו! אתה פגעת - אתה הולך. לא שליח, לא מתווך, לא הודעה. "העולב עצמו" - בעצמך.

כלל ב': גם דברים צריכים פיוס

ואפילו לא הקיט את חברו אלא בדברים - צריך לפייס ולפגוע בו עד שירצה.

ואם החטא בדברים שבגופו - אף על פי שישלם לו כל חיובו - צריך לבקש ממנו מחילה.

דמי צערו - אפילו נתן לו כל אילי נביות - אינו נמחל עד שיבקש מחילה.

תשלום לא מספיק! גם אם שילמת - צריך לבקש מחילה. כי "דמי צערו" - אפילו כל אילי נביות - אינו נמחל. כסף לא מוחק כאב. רק מילה אישית של "סלח לי".

המציאות של ערב יום הכיפורים

והשל"ה מתאר מציאות כואבת:

ולא כמו שראיתי מקום שנהגו בערב יום הכיפורים - סמוך ל"כל נדרי" - הולכים האוהבים זה אצל זה בבית הכנסת לבקש מחילה.

והוא לא שונא לו ולא מבקש רעות.

ויגיד עליו ריעו: "כי לא ידע ממנו שום דבר רע מעולם כי אם טוב בהחלט".

ומוחלים זה לזה - במקום שלא היו צריכים מחילה!

כי היה לבם שלם זה עם זה כל ימיהם.

אבל השונאים זה את זה - נשארים במקומם!

ואינם הולכים זה אצל זה - על דבר אשר לא קדמו אותו חברו לילך אצלו בראש".

תמונה כואבת: בערב יום הכיפורים - מי שלא צריך מחילה מבקש. ומי שצריך - עומד במקומו! למה? "על דבר אשר לא קדמו חברו" -

"למה אני צריך ללכת ראשון?"

כלל ג': הגדול ילך ראשון

והשל"ה חותם בכלל שהופך הכל:

"ומי כהחכם ידוע פשר דבר - בין שני שונאים שהם חכמים בעיניהם. וכל אחד חושב: שהוא צדיק בריבו.

בל למד צדק מרב - דבמקום גדולתו, שם נראה גבורת ענוותנותו.

ללכת אחרי האיש ההוא - להוציא הדברים שיש עליו בלב.

אף על פי שהלה חטא לו.

קל וחומר לכל אדם אצל השווה לו, וכל שכן לגדול הימנו - שילך אצלו לפייס.

ויאחזנו ולא ירפנו - ובדברים ירצנו.

עד שיאמר: "אני יענה ויאמר סלחתי".

"במקום גדולתו - שם נראה גבורת ענוותנותו". ללכת לפייס - לא חולשה - גבורה! ללכת ראשון - לא השפלה - גדולה! "אף על פי שהלה חטא לו" - גם אם אתה הצדוק - אתה הולך.

"סלחתי". מילה אחת. פנים אל פנים. לא על ידי אמצעי. לא דרך כסף. 'יאחזנו ולא ירפנו' - עד שיאמר סלחתי!

התבוננות

במשנת האידה

צדקת המחנכים

תבואה - והרבה ממנה הולך לאיבוד. והי זורע זה כמשתגע בעיניו!

"מה לך כי תשתגע?"

והשיבו: "אילו לא עשינו כזאת - לא היה תבואה בעולם! אני זורע כדי שיתרבה כפלי כפליים."

והיה בשנה ההיא גשמים מועטים, ובעת הקצירה - לא עשתה כפי סך הזריעה.

שחק האיש: "הלא אמרתי לך שאתה משתגע!"

השיבו: "אילו לא זרענו - כבר לא היה לחם בעולם."

אנו עושים את שלנו חורעים - והקצירה היא כפי חסד של ה'.

יש שנה שגשמים מרובים... ובא ואראך מה שזרעתי בבקעה - ושם תראה איך עשתה הרבה ויפה."

הנמשל: זרעו - והקב"ה יצמיח "הנמשל": אם יש להתפלל על שאומרים דברי תורה בפני המון -

והרבה הולך לאיבוד... אולם אין למנוע בשביל זה.

ואמר: "זרעו לכם לצדקה" שתעשו פעולת הצדקה - כוונתו על המין ב'.

כי מי שיש עליו חסד מה' ויש לו זכות - אזי יעשו דברי מוסר רושם בלבבו.

והדיבורים נזרעים בלבבו - ויעשו פרי".

העריב נחל אומר: "אנו עושים את שלנו וזורעים!" כן, חלק מהזריעה הולך לאיבוד. כן, לא כל תלמיד שומע. אבל "אילו לא זרענו - כבר לא היה לחם בעולם". התפקיד שלנו לזרוע - הקצירה כפי חסד ה'.

האזינו: מטר וטל והעריב נחל מפרש את הפסוק של "האזינו" כן:

"האזינו השמים ואדברה" - "מי שהוא בחינת 'שמים' - רם ומתנאה - לא יהיה בו רק האזנה באוזן בלבד.

אפילו אם 'אדברה' - דברים קשים - לא יציית. אכן בשביל זה לא אמנע מלדבר!

באסיפת צוות של מחנכים בעשרת ימי תשובה התעורר דיון ער:

האם התפקיד של המחנכים בעשרת ימי תשובה לבוא רגיל לתלמוד תורה, או עליהם להיכנס לבית המדרש ללמוד, ולעשות תשובה כדבעי?

אחד המחנכים קם ואמר: "הרי אומרים 'ותשובה ותפילה וצדקה מעבירים את רוע הגזירה' - ויש להבין: מה זה צדקה? וכיצד המחנכים יכולים לתת צדקה כדבעי, כאשר הם לא גומרים את החודש?"

הבאתי להם את דברי העריב נחל בפרשת האזינו:

שני מיני צדקה

"כי נדע שיש שני מיני צדקה:

מין א' - צדקה לעניים בפשיטות.

ומין ב' - כי אין עני אלא מדעת" - והמדריכו ומלמדו דעה לפרוש מעבירות שבביתו - היינו הצדקה.

והמין הב' הוא עדיף.

וברוב המקומות היכא דכתוב סתם "צדקה" - הכוונה היא למין הב'.

העריב נחל מגלה: "אין עני אלא מדעת" - העניות האמיתית היא עניות בדעת. מי שמלמד דעת - נתן צדקה! ולא סתם צדקה -

"המין הב' הוא עדיף!" ומוסיף: למה צדקה של ממון פחותה? כי "חלק העני ביד העשיר" - העשיר רק מחזיר מה שלא שלו! "כשנותן צדקה אינו צדקה על האמת - אלא פורע לו חוב גמור". אבל צדקה של תורה - "צדקה על האמת", כי "יגעתי ומצאתי תאמין" - הדעת היא שלך - ואתה נתון משלך.

משל הזורע: "אנו עושים את שלנו" אבל משהו ישאל: "הרבה מהתלמידים לא שומעים! הדברים הולכים לאיבוד! שווה בכלל?"

והעריב נחל עונה במשל נפלא: "בא איש מאי הים הרחוקים - שם לא ראה מעולם זריעה וקצירה. ראה איש עומד בשדה ומפזר

לב הבחור

משפיעים אישיים וקבוצתיים

להתאמת משפיע פל' - 053-3120261

לב הילד

מרכזי קידום אישי בתתי"ם

פל' - 050-4150217

ייעוץ וליווי חינוכי ניהולי

למערכות חינוך, תתי"ם וישיבות

פל' - 053-3101081

י"ל ע"י מפעל האידה בראשות המחנך הרב אלחנן רייזמן - לקבלת העלון, תגובות, הארות נא לשלוח מייל: m025667066@gmail.com

אתר: ahira.org

טלפון: 02-566-7066 דוא"ל: info@ahira.org

האידה
אור לכל אחד